

2020. október 20., kedd

P9_TA(2020)0277

A mesterséges intelligencián alapuló technológiák fejlesztéséhez kapcsolódó szellemi tulajdonhoz fűződő jogok

Az Európai Parlament 2020. október 20-i állásfoglalása a mesterséges intelligencián alapuló technológiák fejlesztéséhez kapcsolódó szellemi tulajdon-jogokról (2020/2015(INI))

(2021/C 404/06)

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre (EUMSZ), és különösen annak 4., 16., 26., 114. és 118. cikkére,
- tekintettel az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló Berni Egyezményre,
- tekintettel a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásra ⁽¹⁾ és a Bizottság minőségi jogalkotással kapcsolatos iránymutatásaira (COM(2015)0215),
- tekintettel a Szellemi Tulajdon Világszervezetének (WIPO) Szerzői Jogi Szerződésére, a WIPO Előadásokról és a Hangfelvételekről szóló Szerződésére, valamint a WIPO szellemi tulajdonnal kapcsolatos politikáról és a mesterséges intelligenciáról szóló, 2020. május 29-i felülvizsgált vitaanyagára,
- tekintettel a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/790 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽²⁾,
- tekintettel az adatbázisok jogi védelméről szóló, 1996. március 11-i 96/9/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽³⁾,
- tekintettel a számítógépes programok jogi védelméről szóló, 2009. április 23-i 2009/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽⁴⁾,
- tekintettel a nem nyilvános know-how és üzleti információk (üzleti titkok) jogosulatlan megszerzésével, felhasználásával és felfedésével szembeni védelemről szóló, 2016. június 8-i (EU) 2016/943 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽⁵⁾,
- tekintettel a nyílt hozzáférésű adatokról és a közsféra információinak további felhasználásáról szóló, 2019. június 20-i (EU) 2019/1024 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽⁶⁾,
- tekintettel a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽⁷⁾ (az általános adatvédelmi rendelet),
- tekintettel a nem személyes adatok Európai Unióban való szabad áramlásának keretéről szóló, 2018. november 14-i (EU) 2018/1807 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽⁸⁾,
- tekintettel az online közvetítő szolgáltatások üzleti felhasználói tekintetében alkalmazandó tisztességes és átlátható feltételek előmozdításáról szóló, 2019. június 20-i (EU) 2019/1150 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽⁹⁾,
- tekintettel „A mesterséges intelligencia – a kiválóság és a bizalom európai megközelítése” című, 2020. február 19-i bizottsági fehér könyvre (COM(2020)0065),

⁽¹⁾ HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

⁽²⁾ HL L 130., 2019.5.17., 92. o.

⁽³⁾ HL L 77., 1996.3.27., 20. o.

⁽⁴⁾ HL L 111., 2009.5.5., 16. o.

⁽⁵⁾ HL L 157., 2016.6.15., 1. o.

⁽⁶⁾ HL L 172., 2019.6.26., 56. o.

⁽⁷⁾ HL L 119., 2016.5.4., 1. o.

⁽⁸⁾ HL L 303., 2018.11.28., 59. o.

⁽⁹⁾ HL L 186., 2019.7.11., 57. o.

2020. október 20., kedd

- tekintettel a Bizottság által létrehozott magas szintű szakértői csoport mesterséges intelligenciával kapcsolatos munkájára,
 - tekintettel az „Európai adatstratégia” (COM(2020)0066) és „Új európai iparstratégia” című bizottsági közleményekre (COM(2020)0102),
 - tekintettel az Európai Szabadalmi Hivatalban végzett vizsgálatról szóló, 2019. novemberi irányelvekre,
 - tekintettel a Bizottság Közös Kutatóközpontjának és Technológiai Jövőkutatási Intézetének a digitális gazdaságról szóló 2016/05. számú, „A gazdaságpolitika távlatai az online platformok kérdésében” című munkadokumentumára,
 - tekintettel a hivatalba lépő következő Európai Bizottság számára (2019–2024) kiadott „Ambiciózusabb Unió. Programom Európa számára” című politikai iránymutatásra,
 - tekintettel a robotikára vonatkozó polgári jogi szabályokról szóló 2017. február 16-i állásfoglalására a Bizottságnak szóló ajánlásokkal⁽¹⁰⁾,
 - tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,
 - tekintettel a Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottság, a Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság és a Kulturális és Oktatási Bizottság véleményeire,
 - tekintettel a Jogi Bizottság jelentésére (A9-0176/2020),
- A. mivel az Unió szellemi tulajdonnal kapcsolatos jogi keretének célja az innováció és a kreativitás előmozdítása, valamint az ismeretekhez és az információhoz való hozzáférés biztosítása;
- B. mivel az EUMSZ 118. cikke előírja, hogy az uniós jogalkotó intézkedéseket hoz létre a szellemi tulajdonhoz fűződő európai jogok létesítése érdekében abból a célból, hogy biztosítsa e jogok egységes védelmét az egész Unióban; mivel az egységes piac kedvez az erőteljesebb gazdasági növekedés feltételeinek, garantálva az uniós polgárok jólétét;
- C. mivel a mesterséges intelligencia (MI) és a hasonló új technológiák közelmúltbeli előrehaladása jelentős technológiai fejlődést képvisel, amely távlatokat nyit és kihívásokat generál az uniós polgárok, vállalkozások, a közigazgatások, az alkotók és a védelmi ágazat számára;
- D. mivel az MI-technológiák megnehezíthetik a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok nyomon követhetőségét és azoknak a mesterséges intelligenciával előállított termékekre való alkalmazását, megakadályozva ezáltal, hogy méltányos díjazásban részesüljenek azok az emberi alkotók, akiknek az eredeti munkáját az ilyen technológiák hajtóerejeként használják fel;
- E. mivel annak a célnak, hogy az Unió világszerte váljon az MI-vel kapcsolatos technológiák terén, magában kell foglalnia az Unió digitális és ipari szuverenitásának visszaszerzésére és megőrzésére, versenyképességének biztosítására, valamint az innováció előmozdítására és védelmére irányuló erőfeszítéseket, és az Unió iparpolitikájának strukturális reformjára van szükség annak érdekében, hogy az Unió a kulturális sokféleség tiszteletben tartása mellett vezető szerepet tölthessen be az MI-vel kapcsolatos technológiák terén; mivel ahhoz, hogy az Unió az MI-technológiák terén vezető hatalommá váljon, szükség van a szellemi tulajdon-jogok hatékony rendszerére, amely megfelel a digitális kor kihívásainak, és segíti az innovátorokat az új termékek piacra bocsátásában; mivel az erős biztosítékok elengedhetetlenek az uniós szabadalmi rendszernek az innovatív MI-fejlesztők kárára történő visszaélésektől; mivel annak érdekében, hogy a technológia a továbbiakban is az embereket és a közjót szolgálja, az MI-re vonatkozó megközelítésnek középpontba kell állítania az emberi dimenziót, valamint tiszteletben kell tartania az etikai alapelveket és az emberi jogokat;
- F. mivel az MI-technológiák terén az egységes piac széttöredezésének és az eltérő nemzeti rendelkezéseknek és iránymutatásoknak az elkerülése érdekében az uniós szabályozás a megfelelő szabályozási szint; mivel a teljes körűen harmonizált uniós szabályozási keretben benne rejlik a lehetőség, hogy az MI-technológiák terén nemzetközileg is normatív hivatkozássá válhat; mivel az MI-rendszerekre vonatkozó új közös szabályoknak rendelet formáját kell öltetniük annak érdekében, hogy Uniós-szerte azonos normákat állapítsanak meg, és mivel a jogszabályokat időállóvá kell tenni annak biztosítása érdekében, hogy lépést tudjanak tartani a technológia gyors fejlődésével, és alapos hatásvizsgálatok révén nyomon kell követni őket; mivel a jogbiztonság hozzájárul a technológiai fejlődéshez, a polgárok

⁽¹⁰⁾ HL C 252., 2018.7.18., 239. o.

2020. október 20., kedd

- új technológiákba vetett bizalma pedig alapvető fontosságú az ágazat fejlődéséhez, mivel erősíti az Unió versenyelőnyét; mivel az MI-re vonatkozó szabályozási keretnek ezért bizalmat kell keltenie az MI biztonsága és megbízhatósága iránt, és egyensúlyt kell teremtenie a közérdek védelme és az innovációba való befektetésre irányuló üzleti ösztönzők között;
- G. mivel az MI- és a kapcsolódó technológiák számítási modelleken és algoritmusokon alapulnak, amelyek az Európai Szabadalmi Egyezmény (ESZE) értelmében matematikai módszereknek minősülnek, és ezért önmagukban nem szabadalmazhatók; mivel a matematikai módszerek és a számítógépes programok az ESZE 52. cikkének (3) bekezdése értelmében szabadalmi oltalom alatt állhatnak, amennyiben olyan MI-rendszer részeként használják őket, amely hozzájárul valamilyen további műszaki hatáshoz; mivel az ilyen esetleges szabadalmi oltalom hatását alaposan fel kell mérni;
- H. mivel az MI- és a kapcsolódó technológiák olyan számítógépes programok létrehozásán és végrehajtásán alapulnak, amelyek mint ilyenek, különleges szerzői jogi védelmi rendszer hatálya alá tartoznak, amely szerint a számítógépes programoknak csak a kifejezési formája részesülhet védelemben, a program bármely elemének alapjául szolgáló ötletek, módszerek és elvek pedig nem;
- I. mivel egyre nagyobb számban ítélnék oda MI-vel összefüggő szabadalmakat;
- J. mivel az MI- és a kapcsolódó technológiák fejlődése kérdéseket vet fel magának az innovációnak a védelmével, valamint a szellemi tulajdonjogoknak az MI- és a kapcsolódó technológiák által előállított anyagokra, tartalmakra vagy adatokra való alkalmazásával kapcsolatban, amelyek ipari vagy művészeti jellegűek lehetnek, és különféle kereskedelmi lehetőségeket teremtenek; mivel e tekintetben fontos különbséget tenni a mesterséges intelligenciával támogatott emberi alkotás és a mesterséges intelligencia által önállóan létrehozott alkotás között;
- K. mivel az MI- és a kapcsolódó technológiák szorosan függenek a már meglévő tartalomtól és a nagy mennyiségű adattól; mivel egyes nem személyes adatokhoz és adatbázisokhoz való fokozott, átlátható és nyílt hozzáférés az Unióban – különösen a kvv-k és az induló vállalkozások számára –, valamint az adatok interoperabilitása, amely korlátozza a bezártsági hatásokat, alapvető szerepet fog játszani az európai MI fejlesztésének előmozdításában és az európai vállalatok globális szintű versenyképességének támogatásában; mivel a személyes adatok gyűjtésének tiszteletben kell tartania az alapvető jogokat és az adatvédelmi szabályokat, és testesztelt irányítást igényel, nevezetesen az adatkezelés és a MI-technológiák kifejlesztéséhez és bevezetéséhez felhasznált adatok átláthatósága tekintetében, és ennek az MI-n alapuló rendszer teljes életciklusa alatt érvényesülnie kell;
1. tudomásul veszi a Bizottság „A mesterséges intelligencia – a kiválóság és a bizalom európai megközelítése” című fehér könyvét, illetve az „Európai adatstratégiát”; hangsúlyozza, hogy az ezekben felvázolt megfontolások hozzájárulhatnak az emberi dimenziót középpontba állító MI lehetőségeinek kibontakoztatásához az Unióban; megállapítja ugyanakkor, hogy a Bizottság nem foglalkozott a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok védelmének kérdésével az MI- és a kapcsolódó technológiák fejlesztésével összefüggésben, annak ellenére, hogy e jogok kulcsfontosságúak; hangsúlyozza a közös európai adattér létrehozásának szükségességét, és úgy véli, hogy annak használata fontos szerepet fog játszani az innovációban és a kreativitásban az uniós gazdaságban, amelyet ösztönözni kell; hangsúlyozza, hogy az Uniónak alapvető szerepet kell játszania a mesterséges intelligencia fejlesztésére, alkalmazására és felhasználására vonatkozó alapelvek meghatározásában anélkül, hogy hátráltatná annak fejlődését vagy akadályozná a versenyt;
 2. hangsúlyozza, hogy a mesterséges intelligencia és a kapcsolódó technológiák fejlesztése a közlekedési és idegenforgalmi ágazatban innovációval, kutatással, a beruházások mobilizálásával és jelentős előnyökkel jár majd a gazdaság, a társadalom, a környezet, a nyilvánosság és a biztonság szempontjából, miközben vonzóbbá teszi ezeket az ágazatokat az új generációk számára, új foglalkoztatási lehetőségeket és fenntarthatóbb üzleti modelleket teremt, hangsúlyozza azonban, hogy nem okozhat kárt vagy kárt az embereknek vagy a társadalomnak;
 3. hangsúlyozza egy működőképes és teljes körűen harmonizált szabályozási keret létrehozásának fontosságát az MI-technológiák területén; javasolja, hogy az európai digitális egységes piac szétterjedésének elkerülése és az innováció előmozdítása érdekében ez a keret rendelet, és ne irányelv formájában valósuljon meg;

2020. október 20., kedd

4. felhívja a Bizottságot, hogy a mesterséges intelligenciával foglalkozó valamennyi jogszabályban vegye figyelembe és megfelelően ültesse át a magas szintű szakértői csoport iránymutatásaiban meghatározott hét kulcsfontosságú követelményt, amit a 2019. április 8-i közleményében ⁽¹⁾ üdvözölt;

5. hangsúlyozza, hogy az MI-technológiák fejlesztése, bevezetése és használata, valamint a globális adatgazdaság kibontakozása folytán fontos műszaki, társadalmi, etikai és jogi kérdések várnak megoldásra cselekvést igénylő különböző területeken, így a szellemi tulajdon-jogok területén, valamint a szellemi tulajdon-jogok által az ezekre a szakpolitikai területekre gyakorolt hatással összefüggésben; kiemeli, hogy az MI-technológiákban rejlő potenciál felszabadítása érdekében fel kell számolni a szükségtelen jogi akadályokat, hogy ne akadályozzák a növekedést vagy az innovációt az Unió fejlődő adatgazdaságában; kéri, hogy végezzenek hatásvizsgálatot a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok védelme tekintetében az MI-technológiák fejlesztésével összefüggésben;

6. hangsúlyozza a szellemi tulajdon-jogok kiegyensúlyozott védelmének kulcsfontosságát az MI-technológiák tekintetében, valamint az ilyen védelem többdimenziós jellegét, ugyanakkor hangsúlyozza a szellemi tulajdon-jogok magas szintű védelmének, a jogbiztonság megteremtésének és az e technológiákba való beruházások ösztönzéséhez, valamint hosszú távú életképességük és fogyasztói felhasználásuk biztosításához szükséges bizalom megteremtésének fontosságát; úgy véli, hogy az Uniónak lehetősége van arra, hogy vezető szerepet töltsön be az MI-technológiák létrehozásában azáltal, hogy a technológiai fejlődés fényében rendszeresen értékelt operatív szabályozási keretet fogad el, valamint proaktív közpolitikákat hajt végre, különösen a képzési programok, valamint a kutatás és a köz- és magánszféra közötti együttműködés pénzügyi támogatása tekintetében; megismétli annak szükségességét, hogy kellő mozgástér maradjon az új technológiák, termékek és szolgáltatások fejlesztése számára; hangsúlyozza, hogy a kreativitást és az innovációt elősegítő környezet létrehozása az MI-technológiák alkotók általi használatának ösztönzése révén nem történhet sem az alkotók érdekeinek, sem az Unió etikai elveinek kárára;

7. úgy véli továbbá, hogy az Uniónak az MI különböző dimenzióit technológiailag semleges és kellőképpen rugalmas nézőpontokból kell vizsgálnia ahhoz, hogy az illeszkedjék a jövőbeli technológiai változásokhoz és lehetséges felhasználásokhoz; szükségesnek tartja továbbra is az MI és a szellemi tulajdon-jogok egymásra hatásának mérlegelését mind a szellemi tulajdon-védelmi hivatalok, mind a felhasználók szempontjából; úgy véli, hogy az MI-alkalmazások értékelésével kapcsolatos kihívás miatt szükség van bizonyos átláthatósági követelményekre és új módszerek kidolgozására, mivel például az adaptív tanulási rendszerek minden egyes input után újrakalibrálódhatnak, ami hatálytalanná teheti az előzetes közzététel bizonyos részeit;

8. hangsúlyozza az átláthatóság és a felelősség fontosságát a streamingszolgáltatások algoritmushasználata során annak érdekében, hogy jobban garantálható legyen a nyelvi és formai szempontból változatos kulturális és kreatív tartalmakhoz való hozzáférés, valamint az európai művekhez való pártatlan hozzáférés;

9. ajánlja az MI-technológiák szellemi tulajdon-jogok terén kifejtett hatásai ágazati és típus szerinti értékelésének előnyben részesítését; véleménye szerint egy ilyen megközelítésnek figyelembe kell vennie például az emberi beavatkozás fokát, az MI autonómiáját, a felhasznált adatok és szerzői joggal védett anyagok szerepének és eredetének fontosságát, továbbá más lényeges tényezők esetleges szerepét; emlékeztet arra, hogy bármilyen megközelítésnek megfelelő egyensúlyt kell teremtenie a befektetett erőforrások és erőfeszítések védelme, valamint az alkotás és a megosztás ösztönzése között; véleménye szerint mélyrehatóbb kutatásokra van szükség az emberi beavatkozás értékelésére az MI-algoritmusok adatainak vonatkozásában; úgy véli, hogy az olyan forradalmi technológiák, mint az MI, mind a kis-, mind a nagyvállalatok számára lehetőséget kínálnak piacvezető termékek fejlesztésére; úgy véli, hogy a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok tekintetében minden vállalatnak egyformán hatékony és eredményes jogvédelmet kell élveznie; ezért felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az Egységes piac programon és a digitális innovációs központokon keresztül nyújtsanak támogatást az induló vállalkozásoknak és a kkv-knak termékeik védelme terén;

10. javasolja, hogy ez az értékelés az MI és a kapcsolódó technológiák hatására és következményeire összpontosítson a hatályos szabadalmi jog, a védjegyek és formatervezési minták védelme, a szerzői jog és a szomszédos jogok keretein belül, beleértve az adatbázisok és a számítógépes programok jogi védelmének, valamint a nem nyilvános tudásanyag és a kereskedelmi információk („üzleti titkok”) védelmének alkalmazhatóságát jogellenes megszerzésük, felhasználásuk és közzétételük ellenében; elismeri, hogy az MI-technológiák előrelépést hozhatnak a szellemi tulajdon-jogok érvényesítése terén, ugyanakkor kiemeli az emberi ellenőrzés és felülvizsgálat szükségességét, különösen a jogi következményekkel összefüggésben; leszögezi ezenfelül az arra vonatkozó értékelés szükségességét, hogy a fogyasztók legjobb védelme

⁽¹⁾ „Az emberközpontú mesterséges intelligencia iránti bizalom növelése” (COM(2019)0168).

2020. október 20., kedd

érdekében korszerűsíteni kell-e a szerződési jogot, és hogy át kell-e dolgozni a versenyszabályokat annak érdekében, hogy kezelni lehessen a digitális gazdaságban jelentkező piaci működésképtelenségeket és visszaéléseket, és hogy szükséges-e teljesebb jogi keret kialakítása az MI által érintett gazdasági ágazatok számára, lehetővé téve ezáltal az európai vállalatok és az érintett érdekelt felek növekedését, továbbá hangsúlyozza, hogy jogbiztonságot kell teremteni; hangsúlyozza, hogy a szellemi tulajdon védelmét mindig össze kell egyeztetni más alapvető jogokkal és szabadságokkal;

11. emlékeztet arra, hogy a szabadalmaztathatóság nem vonatkozik a matematikai módszerekre, kivéve, ha műszaki célt szolgálnak műszaki jellegű találmányok keretében, amelyek maguk csak akkor szabadalmaztathatók, ha teljesülnek a találmányokkal kapcsolatos feltételek; emlékeztet arra, hogy amennyiben a találmány vagy műszaki eszközök felhasználásával járó módszerre, vagy műszaki eszközre vonatkozik, annak tárgya a maga egészében tekintve valóban műszaki jellegű, tehát nincs kizárva a szabadalmaztathatóság köréből; hangsúlyozza e tekintetben a szabadalmi oltalmi keret szerepét az MI-vel kapcsolatos találmányok ösztönzésében és terjesztésük előmozdításában, valamint azt, hogy lehetőségeket kell teremteni az európai vállalatok és induló vállalkozások számára az MI európai fejlesztésének és elterjedésének előmozdítására; rámutat, hogy a szabványhoz nélkülözhetetlen szabadalmak kulcsszerepet játszanak az új MI- és a kapcsolódó technológiák fejlesztésében és terjesztésében, valamint az interoperabilitás biztosításában; felszólítja a Bizottságot, hogy támogassa az ágazati szabványok kialakítását és ösztönözze a hivatalos szabványosítást;

12. felhívja a figyelmet, hogy a szabadalmi oltalom akkor adható meg, ha a találmány újszerű és nem magától értetődő, valamint létrehozásában feltalálói tevékenység is szerepet játszik; megállapítja továbbá, hogy a szabadalmi jog a mögöttes technológia teljes körű leírását is megköveteli, ami egyes MI-technológiák vonatkozásában az összefüggés-rendszerek összetettsége folytán nehézségeket támaszthat; hangsúlyozza továbbá a mérnöki visszafejtés jogi kihívásait, amely kivételt jelent az informatikai programok szerzői jogi védelme és az üzleti titkok védelme alól, amelyek viszont döntő fontosságúak az innováció és a kutatás szempontjából, és amelyeket megfelelően figyelembe kell venni az MI-technológiák fejlesztése során; felszólítja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg a termékek megfelelő, például moduláris módon történő tesztelésének lehetőségeit anélkül, hogy az a könnyen lemásolható termékek széles körű közzététele következtében kockázatot jelentene a szellemi tulajdon-jogok jogosultjai számára vagy az üzleti titkok tekintetében; hangsúlyozza, hogy az MI-n alapuló technológiáknak, amelyek hatékonyabb tanulási módszerek, nyilvánosan elérhetőnek kell lenniük az oktatás és a kutatás céljára;

13. megállapítja, hogy a művészi tartalmak kreatív létrehozási folyamatának önállóodása kérdéseket vethet fel a szellemi tulajdon-jogok tulajdonosának kiléte tekintetében az ilyen tartalmak esetén; ezzel összefüggésben úgy véli, hogy nem lenne célszerű az MI-technológiákat jogi személyiséggel felruházni, és felhívja a figyelmet egy ilyen lehetőség negatív hatásaira az emberi alkotók ösztönzése szempontjából;

14. rámutat a mesterséges intelligenciával támogatott emberi alkotás és a mesterséges intelligencia által létrehozott alkotás közötti különbségre, mivel az utóbbi új szabályozási kihívásokat teremt a szellemi tulajdon-jogok védelme tekintetében, mint például a tulajdonlás, az alkotó kiléte és a megfelelő javadalmazás kérdése, valamint a potenciális piaci koncentrációval kapcsolatos kérdések; úgy véli továbbá, hogy az MI-n alapuló technológiák fejlesztéséhez kapcsolódó szellemi tulajdon-jogokat meg kell különböztetni a mesterséges intelligencia által létrehozott tartalomhoz fűződő potenciális szellemi tulajdon-jogoktól; hangsúlyozza, hogy amennyiben az MI-t csak eszközként használják ahhoz, hogy segítséget nyújtson a szerzőnek az alkotás folyamatában, továbbra is a szellemi tulajdon-jogok hatályos kerete alkalmazandó;

15. úgy véli, hogy az MI-technológia által létrehozott műszaki alkotásokat a szellemi tulajdon-jogokra vonatkozó jogi keretnek kell védenie annak érdekében, hogy ösztönözze az alkotás e formájába való beruházást, és javítsa a jogbiztonságot a polgárok, a vállalkozások és – mivel jelenleg az MI-technológiák fő felhasználói közé tartoznak – a feltalálók számára; úgy véli, hogy a mesterséges eszközök és robotok által önállóan alkotott művek valószínűleg nem részesülhetnek szerzői jogi védelemben az eredetiség elvének tiszteletben tartása érdekében, amely természetes személyhez kapcsolódik, és mivel a „szellemi alkotás” fogalma a szerző személyiségére vonatkozik; felszólítja a Bizottságot, hogy támogassa az Unióban az MI által előállított művekre alkalmazandó közös, egységes szerzői jogi rendelkezésekre vonatkozó horizontális, tényeken alapuló és technológiasemleges megközelítést, amennyiben úgy tekinthető, hogy a szerzői jog vonatkozik e művekre; javasolja, hogy a tulajdonjogot – amennyiben van ilyen – csak olyan természetes vagy jogi személyekre alkalmazzák, akik vagy amelyek jogszerűen létrehozták a művet, és csak akkor, ha a szerzői jogi védelem alatt álló anyag felhasználása esetén a szerzői jog jogosultja erre engedélyt adott, kivéve, ha szerzői jogi kivételek vagy korlátozások alkalmazandók; hangsúlyozza az adatokhoz és az adatmegosztáshoz, a nyílt szabványokhoz és a nyílt forráskódú technológiához való hozzáférés megkönnyítésének fontosságát a beruházások ösztönzése és az innováció fellendítése mellett;

2020. október 20., kedd

16. megállapítja, hogy az MI lehetővé teszi a technika állására vagy a szellemi tulajdon-jogok meglétére vonatkozó nagy mennyiségű adat feldolgozását; megjegyzi ugyanakkor, hogy a szellemi tulajdon-jogok bejegyzési eljárásához és a szellemi tulajdon-jogok megsértéséért való felelősség meghatározásához használt MI vagy kapcsolódó technológiák nem helyettesíthetik az ember által esetről esetre elvégzett felülvizsgálatot a döntések minőségének és tisztességességének biztosítása érdekében; megjegyzi, hogy a mesterséges intelligencia egyre inkább képessé válik a jellemzően emberek által végzett feladatok ellátására, és ezért hangsúlyozza, hogy megfelelő biztosítékokat kell létrehozni, többek között olyan tervezési rendszereket, amelyek magukban foglalják az emberi beavatkozással végrehajtott ellenőrzési és felülvizsgálati folyamatokat, és a mesterséges intelligencia által végzett döntéshozatal átláthatóságát, elszámoltathatóságát és ellenőrzését;

17. megállapítja, hogy a személyes adatok MI-technológiák általi felhasználása tekintetében a szerzői jog által védett művek, más anyagok, valamint kapcsolódó adatok, köztük már meglévő tartalmak, kiváló minőségű adatkészletek és metaadatok jogszerű felhasználását a szerzői jogi védelemmel kapcsolatos korlátozásokra és a szerzői jogi védelem alóli kivételekre vonatkozó hatályos szabályok, például a szöveg- és adatbányászatra vonatkozó azon kivétel fényében kell megítélni, amelyeket a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról szóló irányelv tartalmaz; további pontosításra szólít fel az MI-alkalmazások révén autonóm módon létrehozott művek esetében az adatok szerzői jog szerinti védelme, valamint a lehetséges védjegy- és formatervezés-oltalom tekintetében; úgy véli, hogy elő kell mozdítani a nem személyes adatok vállalkozások és ágazatok közötti önkéntes megosztását, és annak tisztességes szerződéses megállapodásokon, többek között hasznosítási megállapodásokon kell alapulnia; rámutat a „deepfake”-ek félrevezető, manipulált vagy egyszerűen rossz minőségű adatok alapján történő létrehozása következtében felmerülő problémákra a szellemi tulajdon-jogok terén, függetlenül attól, hogy a „deepfake” esetlegesen a szerzői jog által védett adatokat tartalmaz-e; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a demokráciák destabilizálása céljából tömegesen manipulálják a polgárokat, és felszólít a tudatosság és a médiaműveltség fokozására, valamint a tények és információk ellenőrzésére szolgáló, égetően szükséges MI-technológiák rendelkezésre bocsátására; úgy véli, hogy az MI-n alapuló technológiák életciklusa során az adatvédelmi szabályokkal összhangban használt adatok nem személyes, auditálható nyilvántartásai megkönnyíthetik a szerzői jogi védelem alatt álló művek felhasználásának nyomon követését, és ezáltal jobban védhetik a jogosultakat és hozzájárulhatnak a magánélet védelméhez; hangsúlyozza, hogy az MI-technológiák hasznosak lehetnek a szellemi tulajdon-jogok érvényesítésével összefüggésben, de emberi felülvizsgálatra és annak garantálására lenne szükség, hogy az MI-n alapuló döntéshozatali rendszerek teljes mértékben átláthatók legyenek; hangsúlyozza, hogy semmilyen jövőbeli MI-rendszer nem kerülheti meg a nyílt forráskódú technológiára vonatkozó esetleges követelményeket a közbeszerzési eljárásokban, és nem akadályozhatja meg a digitális szolgáltatások összekapcsolását; megjegyzi, hogy az MI-rendszerek szoftveralapúak és statisztikai modelleken alapulnak, amelyek hibákat is tartalmazhatnak; hangsúlyozza, hogy az MI által generált eredmények nem lehetnek diszkriminatívak, és hogy az MI-rendszerek részrehajlása csökkentésének egyik leghatékonyabb módja annak biztosítása, hogy – amennyire az uniós jog azt lehetővé teszi – a nem személyes adatok maximális mennyisége rendelkezésre álljon képzési célokra és gépi tanulásra; felhívja a Bizottságot, hogy fontolja meg a nyilvánosan hozzáférhető adatok fenti célokra történő felhasználását;

18. hangsúlyozza a digitális egységes piacra vonatkozó stratégia teljes körű végrehajtásának fontosságát a nem személyes adatok elérhetőségének és interoperabilitásának javítása érdekében az Unióban; hangsúlyozza, hogy az európai adatstratégiának biztosítania kell az egyensúlyt egyrészt az adatok áramlásának, az azokhoz való szélesebb körű hozzáférésnek, valamint azok felhasználásának és megosztásának előmozdítása, másrészt a szellemi tulajdon-jogok és az üzleti titkok védelme között, az adatvédelmi és a magánélet védelmére vonatkozó szabályok tiszteletben tartása mellett; ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy értékelni kell, hogy a szellemi tulajdonra vonatkozó uniós szabályok megfelelő eszközt jelentenek-e az adatok védelmére, ideértve az MI fejlesztéséhez szükséges ágazati adatokat is, emlékeztetve arra, hogy a szellemi tulajdon védelme alatt álló strukturált adatok – például adatbázisok – általában nem tekinthetők adatnak; véleménye szerint teljes körű információkat kell szolgáltatni a szellemi tulajdonként védett adatok felhasználására vonatkozólag, nevezetesen a platformok és a vállalkozások közötti kapcsolatok keretében; üdvözli a Bizottság közös európai adattér létrehozására irányuló szándékát;

19. megállapítja, hogy a Bizottság vizsgálja a nem személyes adatok felhasználását célul kitűző gazdasági szereplők közötti kapcsolatokat befolyásoló kérdésekről szóló jogszabály szükségességét, és üdvözli az adatbázisokról szóló irányelv esetleges felülvizsgálatát, valamint – általános keretként – az üzleti titkok védelméről szóló irányelv alkalmazásának esetleges pontosítását; érdeklődéssel várja a Bizottság által az európai adatstratégia kérdésében indított nyilvános konzultáció eredményeit;

20. hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak a szellemi tulajdon kiegyensúlyozott és innovációvezérelt védelmét kell biztosítania, szem előtt tartva az MI-technológiák európai fejlesztőinek érdekeit, erősítenie kell az európai vállalatok nemzetközi versenyképességét többek között a lehetséges visszaélés jellegű pereskedési taktikákkal szemben, valamint a felhasználók számára a legmagasabb szintű jogbiztonságot kell biztosítania elsősorban a nemzetközi tárgyalások során,

2020. október 20., kedd

nevezetesen az MI-ről és az adatforradalomról a Szellemi Tulajdon Világszervezetében (WIPO) jelenleg folyó megbeszélések tekintetében; üdvözli, hogy a Bizottság nemrégiben benyújtotta az Unió álláspontját a szellemi tulajdonra vonatkozó politikákról és a mesterséges intelligenciáról szóló összefoglaló WIPO-dokumentum tervezetéről szóló, a WIPO által tartott nyilvános konzultáció keretében; e tekintetben emlékeztet az Unió azon etikai kötelezettségére, hogy az MI-vel kapcsolatos határokon átnyúló együttműködés megkönnyítése révén világszerte támogassa a fejlődést, többek között a határokon átnyúló kutatásra, valamint a szöveg- és adatbányászatra vonatkozó korlátozások és kivételek révén, amint azt a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról szóló irányelv előírja;

21. teljes mértékben tudatában van annak, hogy az MI terén való fejlődést össze kell kapcsolni az infrastruktúra és a digitális készségek oktatása terén tett állami beruházásokkal, valamint a konnektivitás és az interoperabilitás jelentős mértékű javításával, hogy az előnyöket teljes mértékben ki lehessen aknázni; ezért kiemeli a biztonságos és fenntartható 5G hálózatok fontosságát az MI-technológiák teljes körű bevezetése szempontjából, valamint – ami ennél is lényegesebb – az infrastruktúra szintjével és annak biztonságával kapcsolatos, az egész Unióban szükséges munka fontosságát; tudomásul veszi a közlekedési ágazatban az MI-vel kapcsolatban zajló intenzív szabadalmi tevékenységet; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy mindez súlyos jogvitákhoz vezethet, amelyek ártani fognak az ágazat egészének és a közlekedés biztonságát is érinthetik, amennyiben nem dolgozunk ki késedelem nélkül az MI-hez kapcsolódó technológiák fejlesztésére vonatkozó jogszabályt európai szinten;

22. támogatja a Bizottság arra irányuló szándékát, hogy felkérje a feldolgozóipar kulcsfontosságú szereplőit – a közlekedés területén tevékenykedő gyártókat, az MI-vel és a konnektivitással foglalkozó innovátorokat, a turisztikai ágazat szolgáltatóit és a gépjárműipari értéklánc más szereplőit –, hogy állapotodjanak meg arról, hogy milyen feltételek mellett készek megosztani adataikat;

23. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.
